

Sygn. akt I C 831/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 października 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSR del. Michał Jank

Protokolant : st. sekr. sąd. Aneta Graban

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2016 r. w Gdańsku, na rozprawie

sprawy z powództwa J. J.

przeciwko M. C.

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. zasądza od powoda J. J. na rzecz pozwanej M. C. kwotę 3617 zł (trzy tysiące sześćset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powód J. J., z pozwie skierowanym przeciwko M. C. domagał się zasądzenia kwoty 80.000 zł wraz z kosztami procesu.

W uzasadnieniu powód wskazał, iż domaga się zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych przez pozwaną, wyznaczonego dla powoda jako pełnomocnik z urzędu w sprawie wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku w sprawie o sygn. akt I ACa 74/14 Sądu Apelacyjnego w Gdańsku. Powód twierdził, że po wyznaczeniu pozwanej jego pełnomocnikiem, zwrócił się do niego z prośbą o spotkanie lecz pozwana prośby tej nie spełniła, natomiast w dniu 4 października 2014 r. wydała opinię prawną o braku podstaw do wniesienia skargi. Zdaniem powoda, pozwana naruszyła zasady etyki zawodowej i powszechnie obowiązujące przepisy prawa oraz naruszyła dobra osobiste powoda okazując mu brak szacunku.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu wskazała, że będąc ustanowioną pełnomocnikiem z rządu dla powoda zanalizowała akta sprawy, w których znalazła pismo powoda, w którym wnosił o zmianę pełnomocnika z urzędu. Sąd oddalił wniosek o zmianę pełnomocnika z urzędu. Zaprzeczyła, aby powód wystosował do niej pismo, w którym prosił o osobiste spotkanie. Zdaniem pozwanej nie doszło również do naruszenia dóbr osobistych powoda poprzez okazanie mu przez pełnomocnika (pозwaną) braku szacunku. Wskazała także, iż pisząc opinię o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej zachowała wszystkie akty staranności, dokładnie zanalizowała przedmiotową sprawę i uznała, iż spotkanie z powodem nie jest potrzebne do rozstrzygnięcia kwestii zasadności wnoszenia skargi kasacyjnej.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem z dnia 30 sierpnia 2013 r. wydanym w sprawie XV C 1376/12 Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo J. J. przeciwko B. A..

Apelacja od powyższego wyroku została oddalona wyrokiem z dnia 20 maja 2014 r. wydanym w sprawie I ACa 74/14.

Postanowieniem z 23 lipca 2014r. wydanym w sprawie I ACa 74/14 Sąd Apelacyjny w Gdańsku w postępowaniu kasacyjnym ustanowił dla niego pełnomocnika z urzędu. Pozwana o powyższym dowiedziała się na skutek pisma Dziekana Okręgowej Izby Radców Prawnych z 29 lipca 2014 r. doręczonym w dniu 19 sierpnia 2014 r.

Pełnomocnikiem z urzędu dla powoda w tej sprawie wyznaczony został radca prawny M. C.

/okoliczność bezsporna, nadto dowód: wyroki z 30.08.2013 r. i z 20.05.2014 r. - k. 189 i 253 akt XV C 1376/12; postanowienie z 23.07.2014 r. - k. 289 akt XV C 1376/12; pismo Dziekana OIRP z 29.07.2014 - k. 307 akt XV C 1376/12; pismo powoda z 7.08.2014 r. - k. 311 akt XV C 1376/12; pismo z 22.08.2014 r. - k. 40; zeznania pozwanej - k. 108-110/

W dniu 22 sierpnia 2014 r. pozwana zapoznała się z aktami sprawy I ACa 74/14, gdzie znalazła pismo powoda z 7 sierpnia 2014 r. zawierające wniosek o wyznaczenie innego pełnomocnika w jej miejsce. W piśmie tym powód wskazał, iż nie wyraża zgody, aby pozwana była jego pełnomocnikiem z urzędu.

W dniu 22 sierpnia 2014 r. pozwana złożyła wniosek o zwolnienie jej z obowiązku reprezentowania powoda w sprawie. Wniosek pozwanej oparł powód w piśmie z 1 września 2014 r.

Postanowieniem z 18 września 2014 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku oddalił wniosek pozwanej i powoda o zmianę pełnomocnika z urzędu. Odpis tego orzeczenia doręczono pozwanej w dniu 26 września 2014 r.

/dowód: wnioski z 22.08.2014 r. - k. 314 i 320 akt XV C 1376/12; postanowienie z 18.09.2014 r. - k. 339 akt XV C 1376/12; pismo powoda z 1.09.2014 r. - k. 41; zeznania pozwanej - k. 108-110/

Pismem z dnia 4 października 2014 r. pozwana poinformowała powoda, że nie znalazła podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 20 maja 2014 r. (sygn. akt I ACa 74/14 i przesłała w załączeniu do tego pisma opinię w tym przedmiocie.

/okoliczności bezsporne, nadto dowody: pismo z dnia 4.10. 2014 r. - k. 42-48, zeznania pozwanej - k. 108-110/

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie był bezsporny. Pozwana złożyła do akt sprawy dokumenty, których prawdziwości i autentyczności strona powodowa nie zakwestionowała, a Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im waloru wiarygodności i mocy dowodowej. Z tych względów oparł na nich ustalenia w zakresie stanu faktycznego sprawy. Podstawę tychże ustaleń stanowiły dokumenty urzędowe w postaci orzeczeń i zarządzeń Sądu Apelacyjnego w Gdańsku zgromadzone w aktach sprawy I ACa 74/14.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód dochodził w niniejszym postępowaniu zadośćuczynienia za naruszenie przez pozwanego jego dóbr osobistych, co miało wyrażać się w braku kontaktu z powodem przed wydaniem opinii o niecelowości wniesienia skarg, przez co miał okazać brak szacunku względem osoby powoda a w konsekwencji naruszyć jego dobra osobiste .

Zgodnie z art. 448 kc, w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

W doktrynie utrwalony jest pogląd, że art. 448 kc obejmuje naruszenie każdego dobra osobistego w rozumieniu art. 23 kc, jest więc przepisem szczególnym, uzupełniającym regułę ogólną, wyrażoną w art. 24 kc. Nie budzi też wątpliwości, że podstawą roszczeń z art. 24 § 1 kc jest sama tylko bezprawność działania sprawcy. Brak wyraźnej wzmianki w

art. 448 kc o winie jako koniecznej przesłance roszczenia pieniężnego mógłby więc uzasadniać, prezentowane w literaturze stanowisko, że bezprawność naruszenia dobra osobistego jest konieczną, ale i wystarczającą przesłanką tego żądania. Pogląd ten nie znalazł jednak aprobaty w wypowiedziach większości autorów, którzy uznają, że art. 448 kc może znaleźć zastosowanie tylko w razie zawinionego naruszenia dóbr osobistych. Autorzy ci podnoszą, że gdyby ustawodawca chciał, aby uwzględnienie żądania pieniężnego zależało wyłącznie od bezprawności naruszenia dobra osobistego, wówczas umieściłby tę instytucję w części ogólnej prawa cywilnego (w obrębie art. 24 kc). Podzielając powyższy pogląd należało stwierdzić, że zachowaniem wywołującym szkodę, w tym wypadku niematerialną, jest więc zawinione, bezprawne działanie sprawcy, pozostające w adekwatnym związku przyczynowym z powstałą szkodą.

W ocenie Sądu powód nie wykazał zgłoszonego roszczenia tak co do zasady, jak i co do wysokości.

Zgodnie z treścią art. 6 kc, ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Przepis ten określa reguły dowodzenia, tj. przedmiot dowodu oraz osobę, na której spoczywa ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zaznaczyć też trzeba, że przy rozpoznawaniu sprawy na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też Sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 kpc). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne. Zaprzeczenie dokonane przez stronę procesową powoduje, że istotne dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności stają się sporne i muszą być udowodnione. W razie ich nieudowodnienia Sąd oceni je na niekorzyść strony, na której spoczywał ciężar dowodu, chyba że miał możliwość przekonać się o prawdziwości tych twierdzeń na innej podstawie (orzeczenie SN z 28.04.1975 r., sygn. akt III CRN 26/75).

Przede wszystkim wskazać należy, iż powód nie wykazał, w jaki sposób miałyby dojść do naruszenia jego dóbr osobistych, w szczególności, by zachowanie pozwanej było wobec niego lekceważące. Stanowisko powoda opiera się na twierdzeniu, że pozwana nie spełniła prośby powoda o spotkanie. Powód nie wykazał jednak, aby domagał się takiego spotkania, pozwana zaś zdecydowanie temu zaprzeczyła. Co więcej, zdaniem Sądu nawet gdyby do spotkania z powodem celem omówienia sprawy rzeczywiście nie doszło, nie stanowiłoby to samo w sobie wyrazu braku szacunku wobec powoda. Takie spotkanie nie było bowiem niezbędne dla prawidłowego wywiązania się pozwanej z obowiązków pełnomocnika. Ocena celowości wniesienia skargi kasacyjnej wymaga analizy aktu sprawy prawomocnie zakończonej i stanowisko powoda wyrażone w toku osobistego spotkania z pełnomocnikiem merytorycznie nic nie wnosi. Tym samym pozwana w oparciu wyłącznie o akta sprawy była w stanie dokonać rzetelnej oceny zasadności wniesienia skargi.

Z powyższych względów działanie pozwanej nie było ani bezprawne, ani tym samym zawinione, w związku z czym brak jest podstaw do uznania, że naruszyła ona dobra osobiste powoda. Nie sposób również uznać, aby działanie pozwanej spowodowało pozbawienie powoda prawa do obrony.

Na marginesie wskazać należy, iż działanie pełnomocnika wyznaczonego z urzędu wbrew oczekiwaniom reprezentowanego samo w sobie nie stanowi działania bezprawnego. W myśl bowiem art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 06 lipca 1982 r. o radach prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 507 ze zm.) radca prawny nie jest związany poleceniem co do treści opinii prawnej. Rozwinięcie tej regulacji znajduje się w załączniku do uchwały (...) (...) Prezydium Krajowej Rady Radców Prawnych z dnia 28 grudnia 2010 r. - Kodeks Etyki Radców Prawnych w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r., zawierającym wewnątrz korporacyjne dyrektywy wykonywania zawodu radcy prawnego. Zgodnie z art. 11 ust. 2 Kodeksu radca prawny, wykonując zawód, obowiązany jest zawsze kierować się prawem. Żadne okoliczności pozaprawne, nie mające bezpośredniego związku z obiektywnie ocenionym stanem faktycznym sprawy, albo wyrażone przez kogokolwiek polecenia, czy wskazówki, nie zwalniają radcy prawnego z obowiązku rzetelnego i uczciwego wykonywania czynności zawodowych. Z kolei ust. 3 stanowi, iż od radcy prawnego wymaga się nieulegania wpływom - zwłaszcza tym, które mogą wynikać z jego osobistych interesów lub nacisków z

zewnątrz. Radca prawny powinien unikać wszelkich ograniczeń własnej niezależności i nie może odstępować od zasad etyki w celu spełnienia oczekiwań klienta, sądu lub osób trzecich.

Tym samym nie może zarzucać pełnomocnikowi wyznaczonemu z urzędu podjęcia czynności zgodnej z obowiązującymi przepisami prawa, lecz sprzecznej z oczekiwaniami reprezentowanej strony, o ile decyzja pełnomocnika wynika z rzetelnie przeprowadzonej analizy. Zgodnie z art. 6 kc ciężar dowodu, by ta ostatnia okoliczność nie miała miejsca, spoczywa na powodzie i nie została w toku niniejszego postępowania wykazana. W ocenie Sądu pozwana zgodnie z zasadami niezależności radcy prawnego i odpowiedzialności za treść zredagowanych przez siebie pism procesowych miała pełne prawo do odmowy wniesienia skargi kasacyjnej nie widząc ku temu podstaw prawnych. Pozwana rzetelnie wypełniła swoje obowiązki - zapoznała się z aktami sprawy, sporządziła opinię o niecelowości wniesienia skargi kasacyjnej, która przesłała powodowi i do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku. Brak zaś osobistego kontaktu z powodem nie mógł naruszyć jego dóbr osobistych oraz wyrządzić jakiegokolwiek krzywdy.

Mając na uwadze powyższe okoliczności faktyczne i prawne Sąd oddalił powództwo na podstawie art. 448 kc a contrario w zw. z art. 24 § 1 kc a contrario, o czym orzeczono w pkt I wyroku.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc. Powód, który był zwolniony od kosztów sądowych w całości, przegrał proces, wobec czego został zobowiązany do zwrotu stronie przeciwnej poniesionych przez nią kosztów procesu, na które składają się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3.617 zł, których wysokość ustalono na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 490), powiększone o opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.